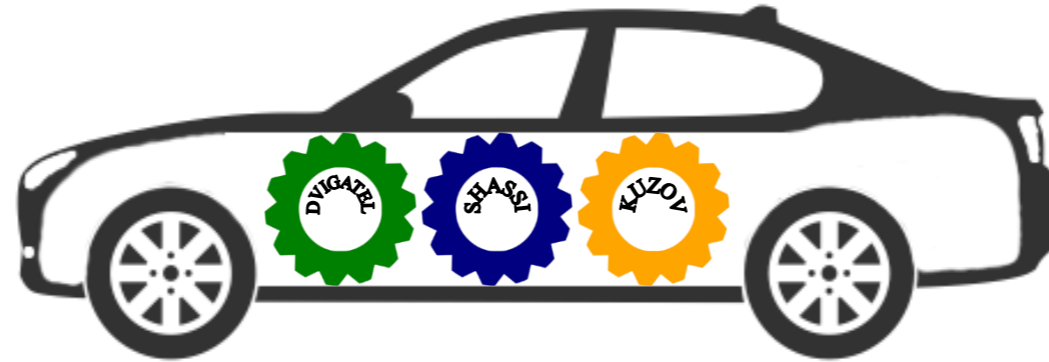

VEHICLES CONSTRUCTION

AVTOMOBILLAR KONSTRUKSIYASI

1st Topic: Introduction. Classification of transport.

(1-Mavzu: Kirish. Transport vositalarining tasnifi.)

Part 1

Associate Professor: Yusupov Sarvarbek

1-Mavzu: Kirish. Transport vositalarining tasnifi.

(1st Topic: Introduction. Classification of transport.)

O'quv rejasi:

1.1. Kirish.

1.2. Mamlakatimizda avtomobil sanoatining taraqqiyoti va istiqbollari.

1.3. Fanning maqsad va vazifalari.

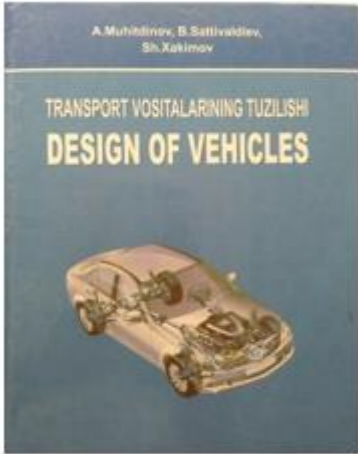
1.4. Transport vositalarining tasnifi.

1.5. Avtomobilning umumiy tuzilishi.

1.6. Ixtisoslashtirilgan transport vositalari.

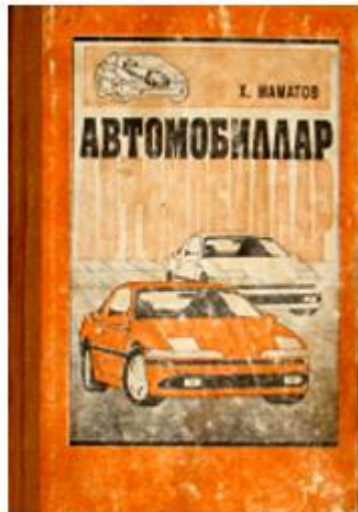
Fan bo'yicha kerakli adabiyotlar:

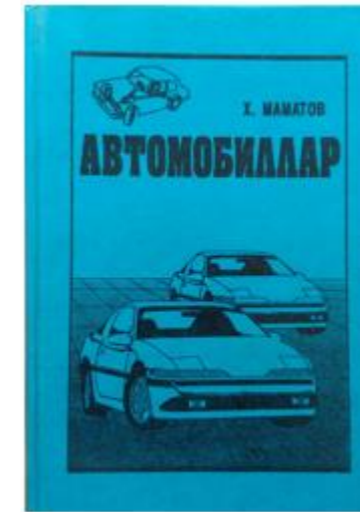
1. A.Muxitdinov va boshqalar.
Transport vositalarining tuzilishi.
Design of vehicles. -T.: "Ta'lim"
nashriyoti. 2014. 160 b.

2. E.Fayzullayev. Transport
vositalarining konstruksiyasi.
Darslik. Toshkent.: Yangi asr
avlodi, 2006 yil, 376 bet.

3. X.Mamatov. Avtomobillar
(Avtomobillar konstruksiyasi asoslari):
I-qism. Darslik, Toshkent.: O'zbekiston,
1995 yil, 336 bet.

4. X.Mamatov. Avtomobillar
(Avtomobillar konstruksiyasi
asoslari): II-qism. Darslik,
Toshkent.: O'zbekiston, 1998
yil, 270 bet.

1.1. Kirish.

Eramizdan avvalgi 4 minginchi yilning o‘rtalarida dastlab g‘ildirak yaratilgan (Mesopotamiya).

Ungacha inson ikki xil harakat turini o‘zlashtirgan:

1. Suvda suzish;

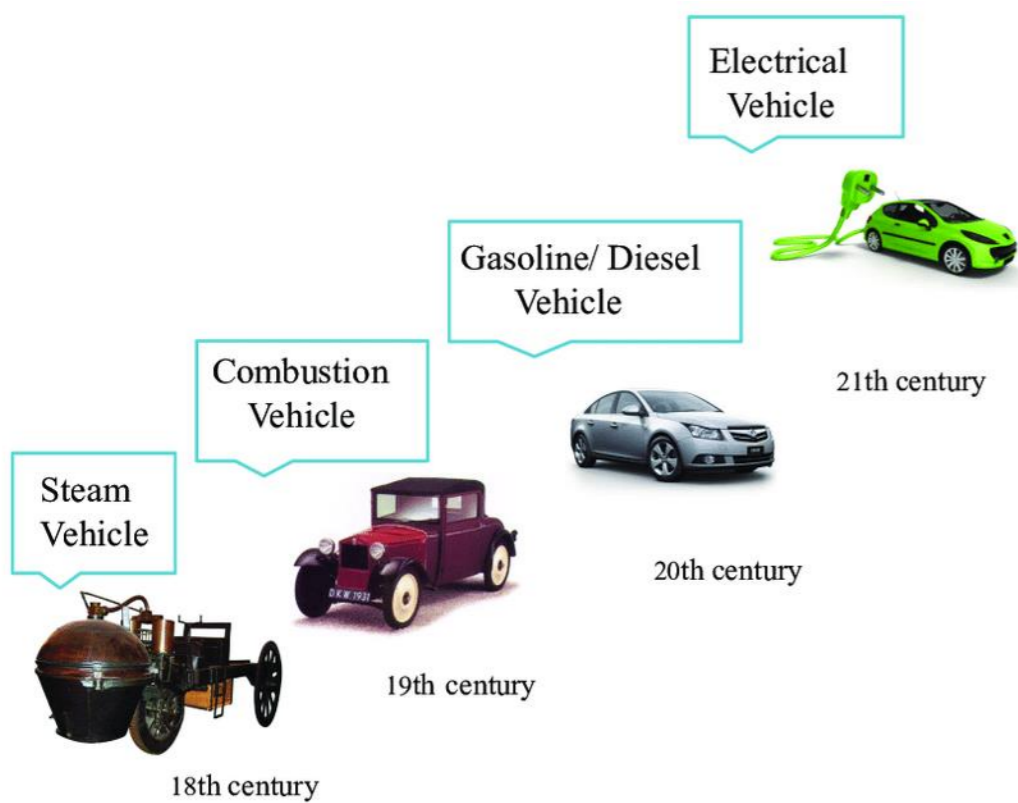
2. Otda harakatlanish.

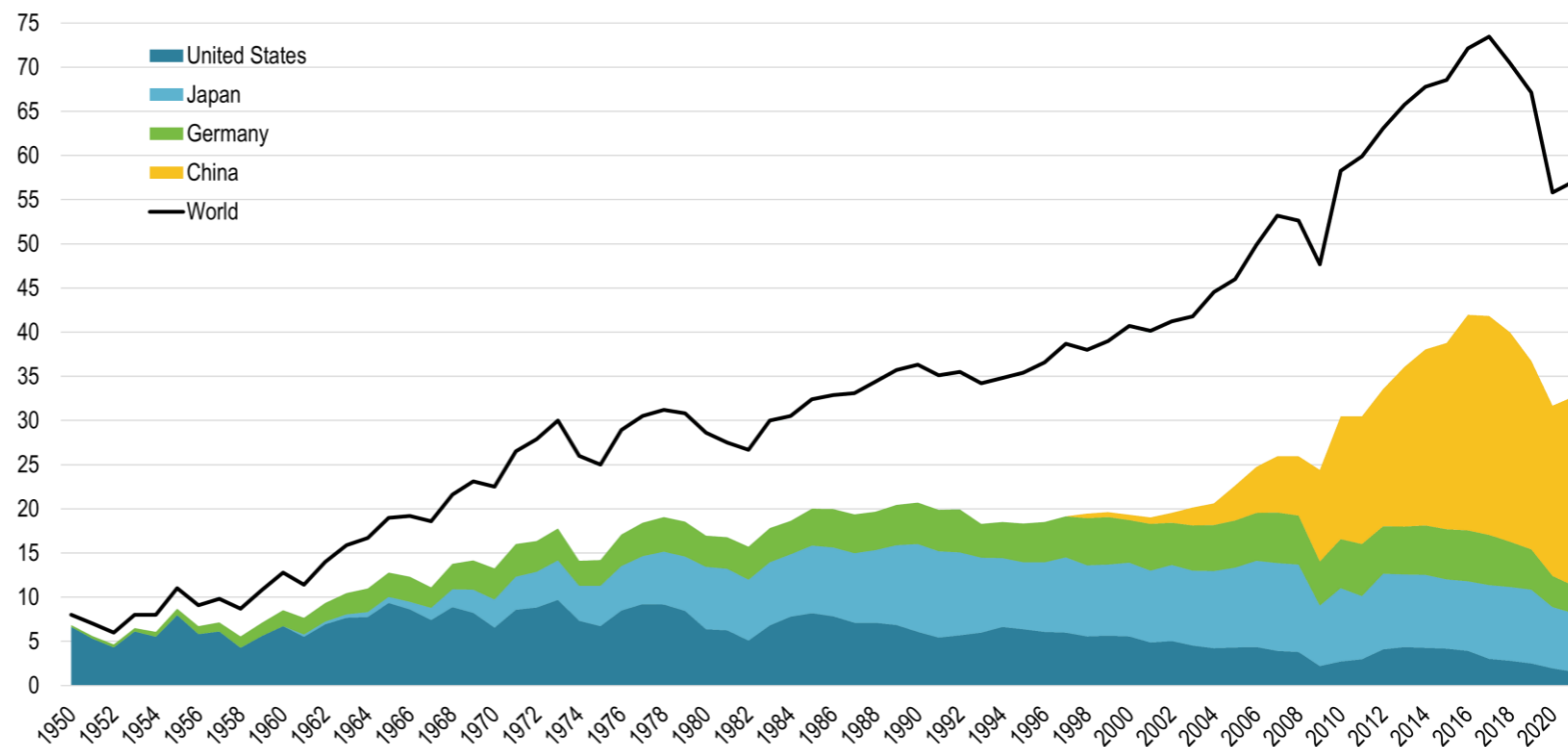
[1]

O‘sha vaqtda g‘ildiraklarning yaratilishiga misr ehromlarining tosh bloklarini tashishda qo‘llanilgan dumalovchi to‘sinlar turtki bo‘lgan-degan taxminlar ham bor.

Avtomobilning rivojlanish tarixi.

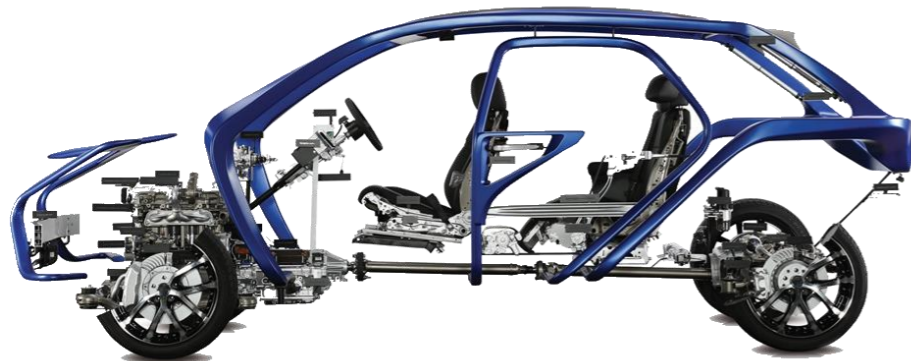
[2]

[3]

Avtomobil konstruksiyasiga quyidagi talablar qo'yiladi:

Ishlab chiqarish talablari

Ekspluatatsiya talablari

Iste'molchi talabi

Xavfsizlik talablari

[4]

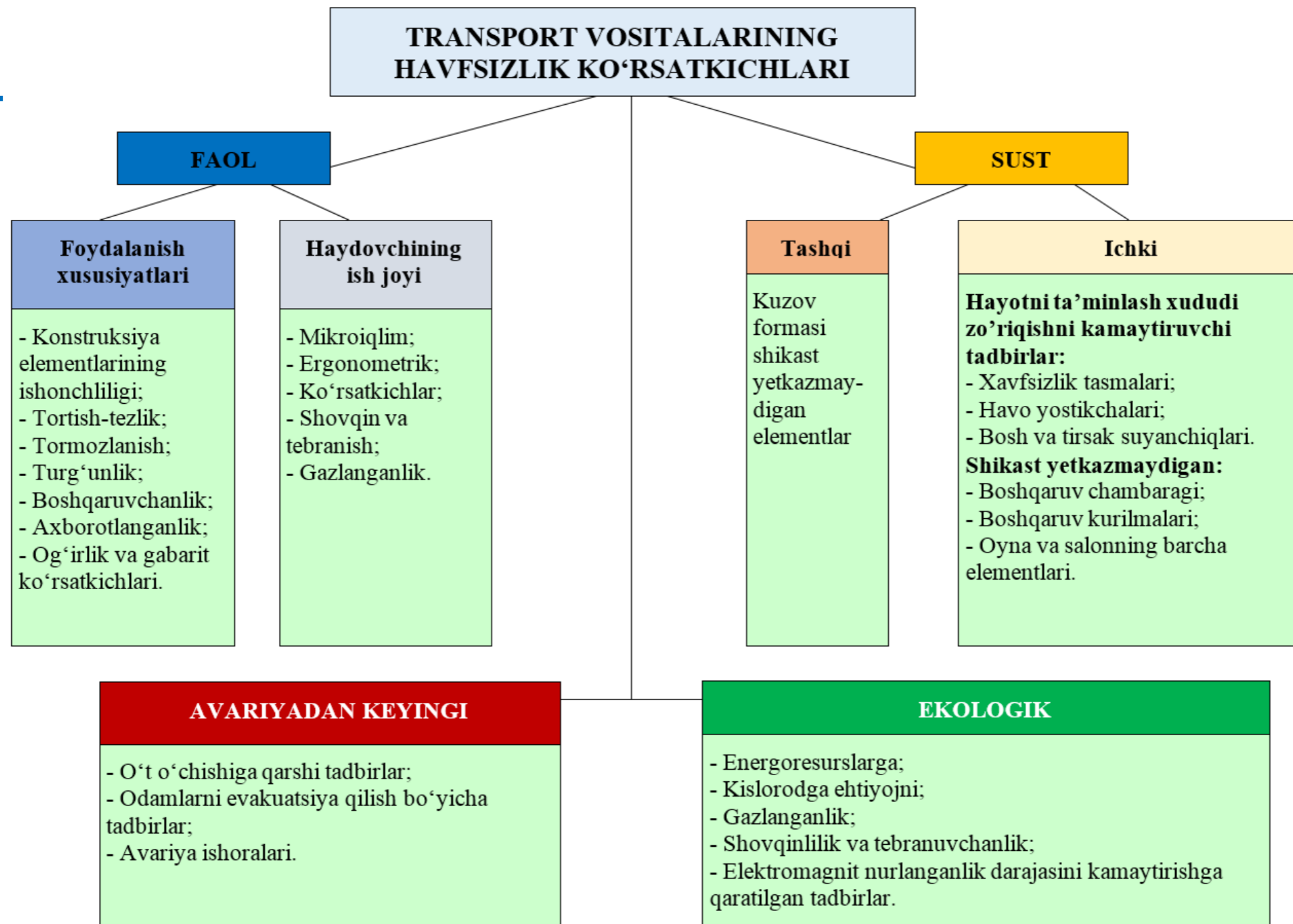
Avtomobil konstruksiyasiga qo‘yiladigan talablar:

Ishlab chiqarish talablari - bu zavodning texnologik imkoniyatlaridan kelib chiqib ilg‘or istiqbolli texnologiyalardan foydalanib material sarfini, ish hajmini va tannarhini kamaytirish talablari.

Ekspluatatsiya talablari – yonilg‘i tejamkorligi, turg‘unligi, boshqariluvchanlik, manevrchanlik, yurish ravonligi, o‘tag‘onlik, ishonchlilik, texnik xizmat va ta‘mirlash texnologiyasi, transport ishi tannarhining minimal bo‘lishi.

Iste‘molchi talabi – avtomobil narhi va ekspluatatsion harajatlarini kam bo‘lishi, buzilishsiz va ta‘mirga moyil bo‘lishi, xavfsiz, qulay va boshqarishning yengil bo‘lishi.

Xavfsizlik talablari faol, sust, avariya dan keyingi va ekologik.

1.2. Mamlakatimizda avtomobil sanoatining taraqqiyoti va istiqbollari.

1996-2007

28

2008-2019

2019 – v.h

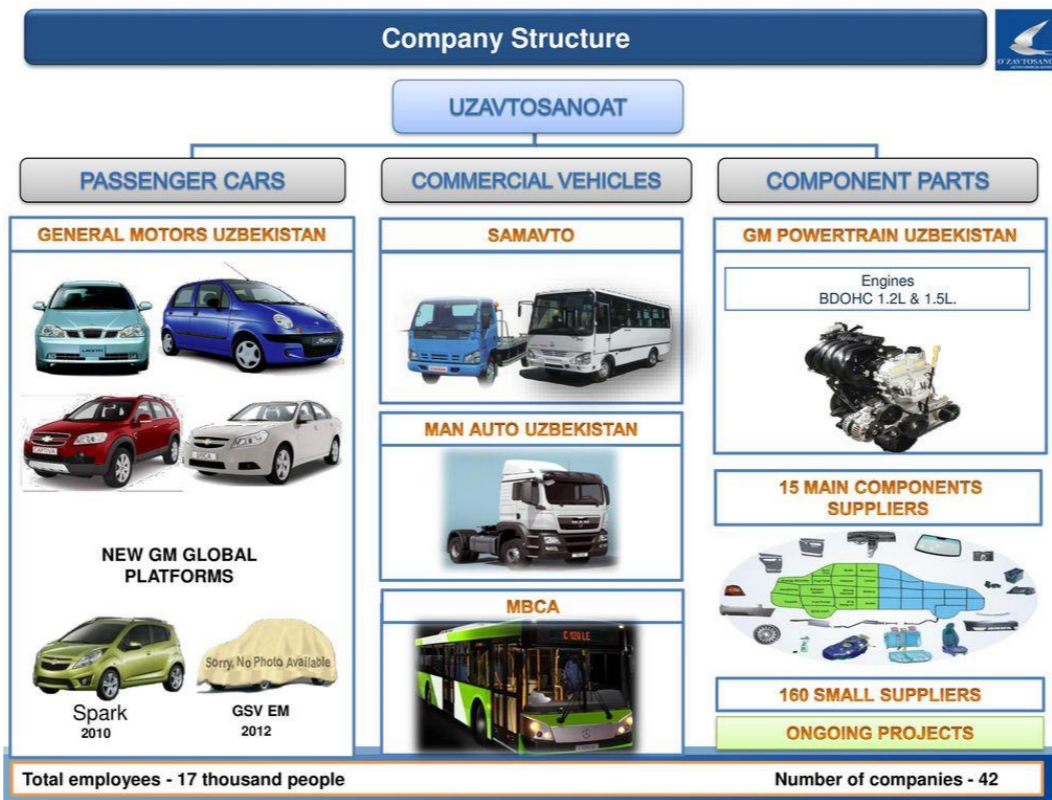

1999-2007

“UzOtayo‘l” MChJ

2007 – v.h.

[6]

2011 – v.h.

“GV MAN Auto-Uzbekistan” QK

2011 – 2019

Powertrain Uzbekistan

2019 – v.h

19

KIUT

“O‘zavtosanoat” AJ

Yengil avtomobillar ishlab chiqarish

Yengil avtomobillar ishlab chiqarish

Yengil va tijoriy avtomobil ishlab chiqarish

Yangi energiya manbalarida harakatlanuvchi avtomobillar ishlab chiqarish

1994 yil

Avtomobilsozlik korxonalarini,

Mahalliyashtirish,

Avtokomponentlar i/ch korx. muv. xolding kom.

Og‘ir yuk ko‘taradigan avtomobillar ishlab chiqarish

ISUZU

Avtobus va yuk avtomobillar ishlab chiqarish

Og‘ir yuk ko‘taradigan avtomobillar ishlab chiqarish

Qishloq xo‘jaligi texnikasini ishlab chiqarish

Kompaniyaning tuzilishiga quyidagilar kiradi:

- Ishlab chiqarish korxonalar;
- Mahalliyashtirish korxonalar;
- O‘zbekiston va MDH mamlakatlaridagi dilerlik markazlar;
- Ta’lim muassasalar;
- Iste’mol tovarlari ishlab chiqaruvchi korxonalar;
- Qishloq xo‘jaligi korxonalar (ishonchli boshqaruv bo‘yicha).

HANWOO

Avtomobillar uchun butlovchi qismlar ishlab chiqarish

JOHN DEERE

Qishloq xo‘jaligi texnikasini ishlab chiqarish

CLAAS

Qishloq xo‘jaligi texnikasini ishlab chiqarish

Avtomobillar uchun butlovchi qismlar ishlab chiqarish

1/7

LANDIRENZO

Avtomobillar uchun butlovchi qismlar ishlab chiqarish

KWANGJIN

Avtomobillar uchun butlovchi qismlari ishlab chiqarish

AUSTEM

Avtomobillar uchun butlovchi qismlar ishlab chiqarish

MINDA

Avtomobillar uchun butlovchi qismlar ishlab chiqarish

Asosiy ishlab chiqarish korxonalarini:

- “UzAuto Motors” AJ (shu jumladan Xorazm viloyatidagi filiali);
- “SamAvto” MChJ;
- “UzAuto Motors Powertrain” AJ;
- “Jizzax avtomobil zavodi” MChJ.

[7]

Chevrolet Labo

Chevrolet Nexia

Chevrolet Malibu / XL

Chevrolet Equinox

Chevrolet Damas

Chevrolet Cobalt

Chevrolet Onix

Chevrolet Traverse

Chevrolet Spark

Chevrolet Lacetti

Chevrolet Tracker

Chevrolet Tahoe

Avtobuslar

Avtobus SAZ LE60

SAZ HC40 Avtobus

Avtobus SAZ HC 45 (CNG)

Avtobus SAZ HD50

[9]

Yuk mashinalari

ISUZU NPR75K (COMFORT)
shassisi negizidagi tentli
kuzov

ISUZU NPS75H shassisi
negizida bortli platformali
avtomobil

ISUZU NQR90L (COMFORT)
shassisi negizidagi
avtofurgon

ISUZU NPR82L (CNG)
(COMFORT) shassisi
negizidagi avtofurgon

[10]

Maxsus texnikalar

ISUZU NPR75L-K
Teleskopik ko'targichli
avtomobil 18m

ISUZU FVR 34M shassi
negizida o't o'chiruvchi
avtomobil

[11]

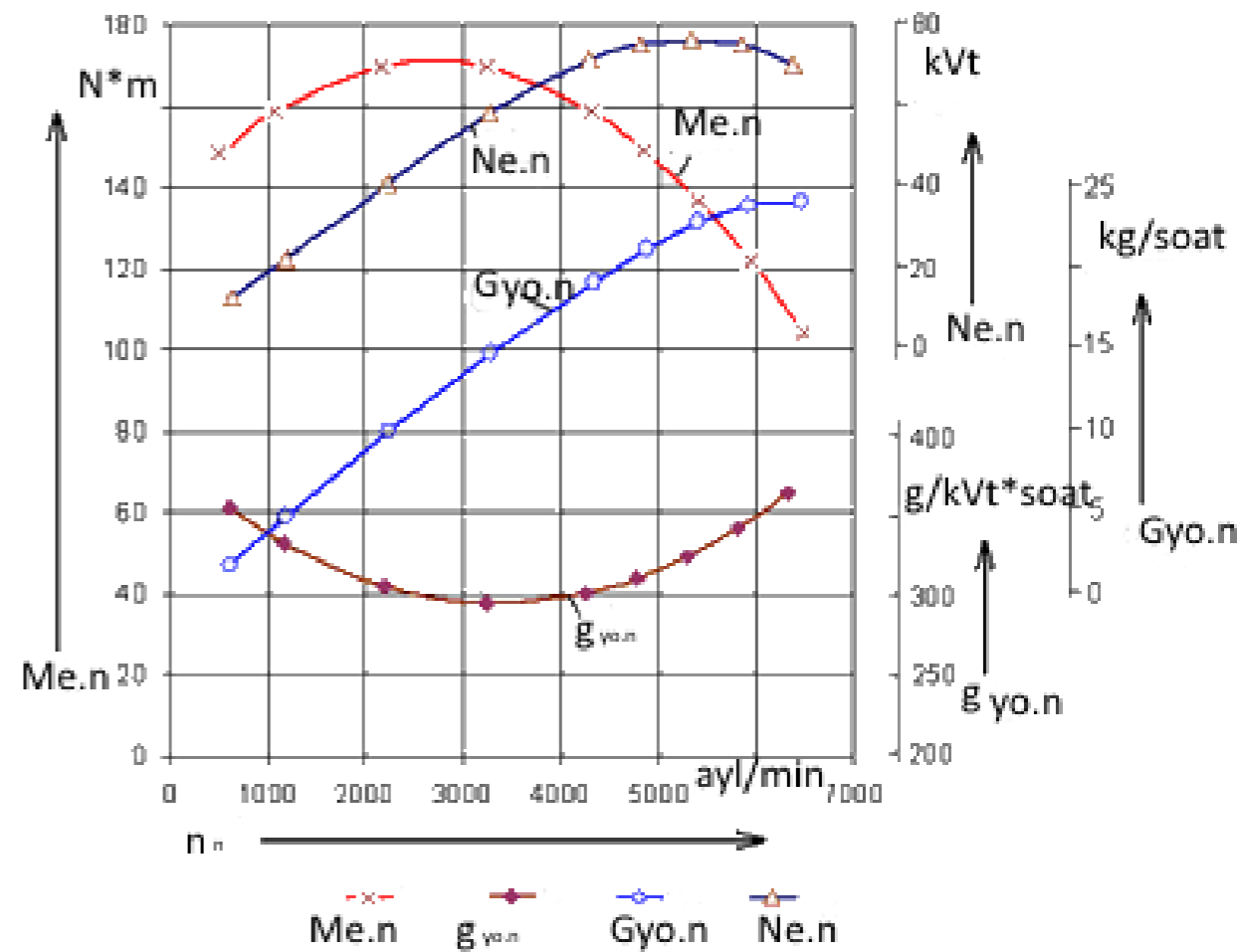

[12]

- 1.2 LL0
- 1.2 LKY
- 1.5 L2C
- 1.5 LM9
- 1.2 LIF
- 1.2 L4H

[13]

[14]

1.3. Fanning maqsad va vazifalari.

Fanni o‘qitishdan maqsad:

Talabalarda transport vositalarining tasnifi,

Tuzilishi,

Ishlash jarayoni

Muayyan ekspluatatsion sharoitda effektiv ishlash imkoniyatini aniqlash,

Uning konstruksiyasini shu sharoitda qay darajada moslashganligini baholash usullari

bo‘yicha yo‘nalish profiliga mos bilim,

Ko‘nikma va malaka shakillantirishdir.

Fanning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

➤ avtomobil sanoati, transportning taraqqiyot va istiqbollari, transport vositalarini turlari, qismlari, uzellari, mexanizmlari, tizimlarning o‘zaro joylashuvini bilish;

➤ avtomobilning texnik tavsifi va o‘lchamlari hamda tashqi sharoitning ekspluatatsion xususiyatlariga ta’sirini bilish yo‘nalish profiliga mos ravishda bilim, ko‘nikma va malaka shakllantirishdir.

Fan o‘qitilishining natijalari.

“**Avtomobillar konstruksiyasi**” fanini o‘zlashtirish natijasida talaba:

- xalq xo‘jaligida transport vositalarining ahamiyati;
- transport vositalarining ishlash qobiliyati;
- yangi texnologik jihozlarni ishlash tamoyili, ishga tushirish tartibi va ularga texnik xizmat ko‘rsatish hamda ta‘mirlash tizimini bilish;
- transport vositalarini takomillashtirish yo‘nalishlari *haqida tasavvurga ega bo‘lishi;*

- transport vositalarining asosiy ilmiy-texnik muammolari va taraqqiyot istiqbollari;
- transport vositalariga asosiy texnik-iqtisodiy talabalarini;
- transport vositalari samaradorligi mezonlarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;***

- transport vositalarining foydalanish xususiyatlariga tegishli asosiy ko‘rsatkichlarni aniqlash;
- transport vositalarining muayyan foydalanish sharoitlariga moslashuvini va samaradorligini oshirish bo‘yicha tavsiyalarni ishlab chiqish;
- transport vositalari konstruksiyasini tahlil qilish va baholash kabi *ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak.*

FOYDALANILGAN FOTO MANBAALAR:

1. Wheel evolution stock photo. [Online Image] [Accessed in 2023] <https://media.istockphoto.com/id/1210724620/photo/wheel-evolution.jpg?s=170667a&w=0&k=20&c=qjtFI-UfsIXuhZSsDZXEUfzXI3DMXyINtAVtJ8nNYaw=>
2. Fergani Soheib. Commande Robuste LPV/H ∞ Multivariable pour la dynamique véhicule. EEATS. 23/10/2014. -p. 8
3. Automobile Production, Selected Countries, 1950-2022. [Online Image] [Accessed in 2023] https://transportgeography.org/wp-content/uploads/automobile_production_world.png
4. [Chassis in the Age of Autonomous](https://eco-cdn.iqpc.com/eco/images/channel_content/images/chassis_systems_survey.webp). [Online Image] [Accessed in January 22 2019] https://eco-cdn.iqpc.com/eco/images/channel_content/images/chassis_systems_survey.webp
5. Қ.Х. Азизов. Харакат хавфсизлигини ташкил этиш асослари. –Т.: “Fan va texnologiya”, 2009, - 112 бет.
6. Automotive Industry of Uzbekistan. [Online Image] [Accessed in 2018] https://player.slideplayer.com/80/13352808/slides/slide_2.jpg
7. Hamkorlar. [Online Image] [Accessed in 2023] <https://uzavtosanoat.uz/page/partners>
8. Avtomobillar. [Online Image] [Accessed in 2023] <https://uzautomotors.com/>
9. Avtobuslar. [Online Image] [Accessed in 2023] <https://www.samauto.uz/products/ee21a8e6-2a8f-4705-8b55-71ba5575eff0>
10. Mahsulot turi. [Online Image] [Accessed in 2023] <https://www.samauto.uz/products/types/63de9926-1f26-48ff-bf8c-487d66210560>
11. Mahsulot turi. [Online Image] [Accessed in 2023] <https://www.samauto.uz/products/types/5b1d031b-0190-4d1e-84d5-7f32ab96bdd9>
12. На заводе UzAuto Motors Powertrain будут производить новый тип двигателей CSS Prime. [Online Image] [Accessed on 24 December 2022] https://www.gazeta.uz/media/img/2022/12/ATON1a16718623760555_b.jpg
13. “UzAuto Motors Powertrain» запустил высокоточную линию обработки головок и блоков цилиндров двигателей нового поколения CSS Prime” [Online Image] [Accessed on 04 July 2023] <https://telegra.ph/file/47298e7d6c522cec60993.png>
14. S.Yusupov va boshqalar. “Transport vositalarining konstruksiyasi” fanidan kurs ishini bajarish bo‘yicha uslubiy ko‘rsatma. A.: AndMI. 2018 yil, 44 b.

*E'TIBORINGIZ
UCHUN
RAHMAT!!!*